

Návštevníci na knižnom veľtrhu Bibliotéke 2014 mali záujem aj na Dolnozemský stánok

Aj v tomto roku v dňoch 6. - 9. novembra sa uskutočnil v Inchebe v Bratislave v poradí už 22. knižný veľtrh Bibliotéka a Pedagogika 2014. Na tohtoročnej Bibliotéke „rozprestrelí“ aj vydavateľstvá zo Srbska, Rumunska, Maďarska a Chorvátska svoj spoločný tzv. Dolnozemský stánok.

Podujatie už vyše dvoch desaťročí ponúka okrem publikácií aj bohatý sprievodný program so známymi osobnosťami. Na tohtoročnej Bibliotéke vyvolala záujem prezentácia monografie sedemdesiatnika prof. Dr. Michala Harpáňa *Ars poetica Pannonica*, ktorá vyšla v Kultúrnej a vedeckej spoločnosti Ivana Krasku v Nadlaku (Ivan Miroslav Ambruš) a *Scripta manent* (Literárnovedné súradnice), ktorá vyšla v Slovenskom vydavateľskom centre v Báčskom Petrovci. Obe monografie zostavil doc. PhDr. Michal Babiak, PhD.

FOTO: ANDREJ MELEG, www.hl.rs

Na titulnej fotografii: Na prezentácii diel dolnozemsých autorov (zľava):
Michal Babiak, Katarína Hrkľová, Michal Harpáň

25. výročie založenia Organizácie slovenskej mládeže v Maďarsku

Mladí Slováci na Dolnej zemi každoročne organizujú futbalový turnaj pre bývalých a pre súčasných členov OSMM. V minulosti na podujatie prišli Slováci aj zo zahraničia (Rumunsko, Srbsko, Slovensko), ale kvôli nedostatku finančných prostriedkov v tomto roku sa to nemohlo realizovať, aby organizácia pohostila hostí aj zo zahraničia.

Druhý novembrový víkend (7.-9.) nov. sa stretli mužstvá z Piliša, zo Slovenského Komlóša, Kondorošu, a tri mužstvá z Čaby. 8. novembra cez deň súťažili za putovný pohár OSMM. Turnaj v telocvični základnej školy

Ferenca Kazinczyho otvorila Alžbeta Račková Hollerová, predsedníčka CSSM.

Po skončení zápasov sa začalo Valné zhromaždenie, kde sa uskutočnila aj voľba predsedu a podpredsedov organizácie na ďalšie dva roky. Za predsedu zvolili Ondriša Kiszelya, kým podpredsedami/podpredsedničkami sa stali: Andrea Kiss zodpovedná za komunikáciu, Katalin Karkus zodpovedná za kultúru, Daniel Ondrej Kovács zodpovedný za právo a medzinárodné vzťahy a Pavle Kunovac zodpovedný za šport a turistiku.

pokračovanie na strane 2.

pokračovanie z 1. strany

Organizátori nezabudli ani na oslavu 25. výročia založenia organizácie. Na ubytovaní účastníkom turnaja (internát Gyulu Andrásyho) v jedálni sa organizoval jubilejný bál OSMM a bál na Martina v spolupráci so Slovenskou samosprávou mesta Čaba. Spoluorganizovaný bál otvoril Michal Lásik, predseda Slovenskej samo-

správy a predseda ČOS-u. Prvá príjemná práca nového predsedníctva bola odovzdávanie cien a putovného pohára. Víťazom turnaja sa stali mladí Slováci z Békešskej Čaby, a po viacerých rokoch sídlom putovného pohára bude Čaba. Po odovzdaní cien prehovoril pár slov aj Attila Krett, organizátor prvého Dolnozemskeho pohára.

pk

Volené predsedníctvo OSMM

príhovor jedného z prvých „Maszsfisz-ákov“ Attilu Kretta

Korpus...

18. novembra v trojitej spolupráci v Čabe prebiehala prednáška o užitočnom programe Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra Slovenskej akadémie vied, o Slovenskom národnom korpusu. Prednášateľku, Katarínu Gajdošovú privítala Alžbeta Hornoková Uhrinová, pracovníčka Výskumného ústavu Celostátnej slovenskej samosprávy v Maďarsku, ktorá inštitúcia od roku 2002 má podpísanú zmluvu o spolupráci s Jazykovedným ústavom.

Pani Hornoková vyzdvihla aj skoro 25 ročnú spoluprácu s čabianskou slovenskou školou, a poďakovala za zabezpečenie infraštrukturálnych zariadení k prednáške a tréningu. Pracovníčka Oddelenia Slovenského národného korpusu stručne a zaujímavo prednášala o téme. A čo je vlastne korpus? Materiálový (text) a jazykový zdroj v elektronickej forme s vyhľadávacími nástrojmi (cca 30 tisíc prístupov). Je to bezplatná databáza, viazaná ale

k registrácii. Možno hľadať príslušné vzťahy základného slova, rôzne tvary slova, frekvenciu slov, slovné kontexty –umelecké, odbornovo-vedecké, historické atď. A pri textovej forme, nachádzajú sa aj materiály hovorovej formy slova/jazyka. Nadhodila sa otázka nároku o spracovaní krajských textov, ktorá dala námet do budúcnosti jazykovému ústavu.

red

„Z pohľadu vedy“ v organizovaní Ochránárov mesta Čaby

12. novembra o 15 h usporiadal Výskumný ústav CSSM a Spolok ochránárov mesta Čaby spoločné podujatie “A tudomány szemszögéből” – “Z pohľadu vedy”. V úvode pozdravila záujemcov vedecká tajomníčka Dr. Tünde Tušková a podala stručný prehľad o seriály. doc. Alžbeta Uhrinová-Hornoková, PhD. mim. prof., hlavná vedecká pracovníčka predstavila prácu ústavu v tematikách “malá slovenská vzdelanosť”, nárečia, čabianske nárečia.

Účinkovali žiaci slovenskej základnej školy v Békešskej Čabe pod vedením učiteľky Ildiky Očovskej. Zaspievali čabianske ľudové piesne s citarovým sprievodom. Na programe sa zúčastnila aj Alžbeta Ančinová vedúca slovenského klubu. Žiaľ kvôli zasadnutiu miestnej slovenskej samosprávy sa jej členovia nemohli zúčastniť na podujatí.

pk

Päťročný slovenský spolok

14. novembra 2014 spomenuli na 5. výročie založenia Spolku na zachovávanie slovenských tradícií „Horenka“ v Kétsoproňi krásnou večerou. Hostí privítala Zelenyánszki Jánosné, a nasledovne hodnotila činnosť spolku:

Naš spolok funguje 5. rok, mali sme mnoho krásnych programov!

- Spoločne sme zorganizovali s katolíckou základnou školou Svätého Štefana programy zachovávajúce tradície (čakanie Veľkej noci, vianočná reťaz lásky, slovenský deň),
- zúčastnili sme sa na priateľských stretnutiach organizovanými slovenskými spevokolmi župy Békés
- vystúpili sme na festivaloch v Maďarsku a aj v zahraničí
- vznikol priateľský vzťah:
 - s citarovým spolkom Kisiratos v Rumunsku,
 - s vedením mesta Hriňová a ženským spevokolom Hriňovčianki.
- Teraz píšeme projekt na 4. folklórny festival pod názvom „Aby aj naši vnúčatá poznali naše slovenské tradície“.
- Spolupracujeme so samosprávou obci Hriňová.
- Naučili sme písať projekty, našli sme finančné zdroje k usporiadaniu programov.
- Aj naše nové autentické kroje sa ušili vďaka podpory projektu cez NEA a podpory Slovenskej samosprávy Kétsoproň.
- Skúsení sme v tom, že našej malej dedine so spolupracou s lokálnymi civilnými organizáciami, samosprávami (aj slovenskou), Poľnohospodárskym družstvom Rákóczi Kétsoproň sa ľahšie realizujú naše programy. Vzájomne si pomáhame.

V mene spolku poďakovala morálnu a finančnú pomoc, pomocou ktorej sme mohli úspešne organizovať svoje programy:

- pánovi Sándorovi Völgyiovi, starostovi samosprávy obec Kétsoproň

Členovia Slovenskej samosprávy v Kétsoproňi zdravia Pirosku Majerníkovú, vedúcu spevokolu Horenka

- riaditeľovi pánovi Attilovi Petrovskému, Poľnohospodárskeho družstva Rákóczi Kétsoproň a jej riaditeľstvu.
- predsedníčke Slovenskej samosprávy obci Kétsoproň a jej zastupiteľom.
- Vedeniu a zamestnancom inštitúcie „Békés megyei Kistérségi Egyesített Szociális Intézmény“

Pozdravila hostí aj vedúca spevokolu Majernyik Istvánné.

Vo svojom príhovore vyzdvihla, že citarový súbor a spevokol spoločne mali v roku 2014 27 vystúpení v obciach obývaných Slováckmi, ako Kondoroš, Čorváš, Telekgerendáš, Poľný Berinčok, Békeška Čaba. V zahraničí: v rumunskom Kisiratosi a na Slovensku v Hriňovej.

Dvojročne sú kvalifikačné podujatia, keď najlepším súborom, spevokolom udelia vyznamenania. Spevokol a citarový súbor dostal aj dve vyznamenania:

1. Kóta – Kvalifikácia maďarských spevokolov a súborov. V tomto roku sa jej zúčastnil citarový súbor „Rosička“ a získal zlatú medailu
2. 27-ho septembra na kvalifikácii slovenských spevokolov slovenský škovránok sa zúčastnilo aj „Horenka“ a Rosička, respektíve spieval sólo Pavol Krizsán a sprevádzal spev gitarou. Boli veľmi úspešní, vrátili sa domov s tromi zlatými medailami.

Po pozdravení spevokol zaspieval békéšske slovenské ľudové piesne a spolu s citarovým súborom „Rosička“ zaspievali aj maďarské ľudové piesne.

Po krásnom kultúrnom program v mene Slovenskej samosprávy obci Kétsoproň pozdravila prítomných Erika Tóth predsedkyňa a Katalin Szabová Szászová, Marianna Czirbulyová.. Predsedkyňa vo svojom príhovore vyzdvihla, že je veľmi vďačná za úspešnú spoluprácu so spevokolom a súborom, naďalej počítajú s ich spolupracou, a verí, že slovenské tradície odovzdajú svojim deťom, vnúčatám.

Večer pokračoval večerou, po ktorej bola aj zábava.

et

Účastníci slávnostnej večeri

Spomienka na slovenských predkov v miestnom cintoríne - v Kétšoproni

1. novembra 2014 od 15 hodine rozpamätali sa na slovenských predkov v miestnom cintoríne v Kétšoproni s citarovou skupinou Rosička. Po spievaní piesní a recitovaní básne prihovoriť sa aj Zsolt László Illyés, katolícky kňaz. Pri kríži postavenom Slovenskou samosprávou obce Kétšopron, Katarína Szabóová Szászová pozdravila prítomných týmito slovami: V mene Slovenskej samosprávy srdečne vítam každého pri kríži, ktorý sme si dali postaviť a umiestniť na našom cintoríne v minulom roku na

pamiatku našich predkov. Modlime sa teraz za našich predkov, ktorým môžeme ďakovať za náš pekný kostol a za zachovávanie slovenských zvykov a tradícií“. Potom si spoločne zaspievali modlitbu „Otče náš...“. V mene Slovenskej samosprávy

umiestnila veniec Marianna Czirbuly s Máriou Zelenyánszkou, a Pavol Petrovszki v mene Spolku na zachovávanie slovenských tradícií „Horenska“ v Kétšoproni.

pk

Stretnutie citaristov v Nagyszénási

15-ho novembra od 10 hodiny sa usporiadalo I. Stretnutie citarových súborov v organizovaní citarového súboru Kurticsi v Kultúrnom dome a knižnici Samu Czaba v Nagyszénási.

Úvodom vypočuli účastníci maďarskú hymnu. Starosta mesta Nagyszénás pozdravil prítomných a osobne pozdravil aj starostu obci Kisiratos z Rumunska, ktorý sa so svojim citarovým súborom prvýkrát zúčastnil na návšteve v Nagyszénási.

Na stretnutí vystúpilo 16 citarových súborov a spevokolov:

1. Detský citarový súbor – Nagyszénás
2. Citarový súbor Lastovička – Szabadkígyós
3. **Detský citarový súbor – Kétšopron**
4. Citarový súbor za zachovanie tradícií – Csabacsud
5. Spevokol „Búzavirág” – Pusztaföldvár
6. Detský citarový súbor – Kisiratos
7. Detský citarový súbor slovenskej základnej školy – Sarvaš
8. Detský citarový súbor „Déliáb” – Kisiratos
9. Spevokol „Aranyvessző” – Nagyszénás
10. Citarový súbor Földvár – Pusztaföldvár
11. Spevokol „Nefelejcs” – Čorvás
12. **Citarový súbor Rosička – Kétšopron**
13. Spevokol „Bokréta” – Orosháza
14. Citarový súbor Rónasági – Kisiratos
15. Mládežnícky citarový súbor Villó – Čorvás
16. Citarový súbor „Kurticsi” – Nagyszénás
17. Spoločná hra súborov z obcí Čorvás, Nagyszénás, Pusztaföldvár, Kisiratos.

Každá vystupujúca skupina predstavila dve kytice ľudových piesní. Medzi nimi citarové súbory z obcí Sarvaš, Szabadkígyós, Kétšopron predstavili aj slovenské piesne.

Na konci bolo veľmi zaujímavé a krásne vypočúť si spoločnú hru viactich súborov, ktorých spojil Kálmán Juhász. On učí hrať na citare viac detí z detských citarových súborov.

Organizátori podujatia diplomom a kvetmi poďakovali vystupujúcim.

Po kultúrnom programe bol spoločný obed, losovanie tomboly a tanečná zábava.

Táto príležitosť je veľmi dobré na vybudovanie nových kontaktov, na skamarátenie sa, a na spoznanie iných štýlov atď.

Zelenyánszki Jánosné

Výstava v Dome slovenskej kultúry

25-ho novembra o 16h sa otvorila výstava **Balázsa Faluhelyiho** a **Józsefa Horvátha**. Vernisáž uctil aj primátor mesta Pétera Szarvas,

ktorý po úvodných slovách **Hajnalky Krajcovicsovej** predstaviteľke Domu slovenskej kultúry, sa nadšene vyjadril o prácach dvoch

vystavovateľov, vyzdvihnúc svoje najmilšie obrazy. Výstavu otvoril **János Várkonyi**, známy maliar. Názov výstavy je „Aparátom a rukou“, lebo Faluhelyi zviditeľuje skryté perly nášho mesta na fotkách, kým Horváth priniesol svoje grafiky a pastelové kresby. O výstavu bol veľký záujem. Po otvorení výstavy bolo pohostenie hostí s voľným rozhovorom.

Pán Faluhelyi Balázs, už mal fotky vystavené v DSK o Tatrách, ktoré vyhotovil počas cesty organizovanej pod vedením Györgya Vida, vtedajšieho pracovníka inštitúcie postihnutých na ulici Degré v spolupráci s Popradským partnerom.

pk

Seniori mimo pravidelných stretnutí

Klub seniorov navštívil Csaba Park pri vítaní Jána Tusku, člena Kontrolného výboru ČOS-u a výborného znalca pohostinstva.

Klub seniorov odcestoval do Budapešti. Napriek tomu, že naši členovia sa dohodli, že raz za mesiac sa stretnú stále sa nájde aj viackrát zaujímavý program, keď má zmysel sa stretnúť. Tak bolo aj v prípade Prírodovedného múzea, kde sme pozreli výstavu „Svet múmií“. A keď sme už boli v múzeu, tak sme si pozreli aj výstavu prírodných obrázkov a Morských koralov. Spestrila náš výlet aj prechádzka v centre mesta. Na námestí Vörösmarty už bol postavený vianočný trh, kde sme ochutnali aj varené víno. Účastníci konštatovali o našom dni nasledovné: „Mali sme bohatý deň, čo sa týka programov. Podobné programy môžeme organizovať okrem pravidelných stretnutí aj v budúcnosti.“

Tőkés Gyula

Spolupráca Slovenského oblastného domu a Slovenského klubu

V dolnozemskej gastronómii sú zaujímavé gágorčoke alebo brdovce. Slepacia polievka je nepredstaviteľná bez nich. Na základe toho 18-ho novembra od 11h Slovenský klub pozval 4. triedu slovenskej základnej školy v Békešskej Čabe, aby bližšie a aktávnym zapojením sa spoznali ako sa robia gágorčoke/brdovce. Odprevala ich učiteľka Natália Lopusnyiová.

Žiaci boli veľmi zvedaví a šikovní, mali dobrú náladu. Niektorí sa vyjadřili, že aj doma robia s mamičkami

cestoviny do polievky. Na „kuchynskej robote“ bola prítomná aj členka Slovenskej samosprávy mesta Čaba Hajnalka Krajcsovicsová.

Recept: 1 vajce a 10 dkg múky. Cesto zamiesime na hladké a v bochníku necháme ho oddýchnuť. Potom ho rozvaľkáme na tenko a so železkom ho pokrájame na 10 cm dlhé a poldruha cm široké pásy. Ak chceme robiť gágorčoky alebo brdovce, tak cesto pokrájame na malé vločky (0,5 x 0,5 cm, alebo 1 x 1 cm)

a s ihlou na pletenie alebo malým drevkom ich na brde alebo na rezíkovej doštičke našúľame. Gágorčoky alebo brdovce je zvykom dávať do slepacej polievky

pk

Na Martina v čabianskom slovenskom klube

Vydavateľ: Čabianska organizácia Slovákov

Za vydávanie zodpovedajú

predseda ČOS Michal Lásik

a konateľka Hajnalka Krajcsovicsová

(redaktorka Čabäna)

Adresa redakcie:

Dom slovenskej kultúry

5600 Békešská Čaba, Námestie Kossutha 10

Tel., fax: (66) 321-771, (66) 441-750

www.slovak.hu

E-mail: szlovakhaz@gmail.com

Fotografie: Redakcia

Sadzba, grafická úprava, tlačiareň:

Progresszív Nyomda Kft.,

Békéscsaba, Erkel u. 2.

Náš mesačník vychádza bezplatne,

v náklade 500 výtlačkov, s finančnou podporou

Úradu Slovákov žijúcich v zahraničí

ISSN 1588-3256